

Textilní materiály a výzdobné techniky /

Textile materials and decorative techniques

6. přednáška / 6 lecture

Téma přednášky /

Lecture topic

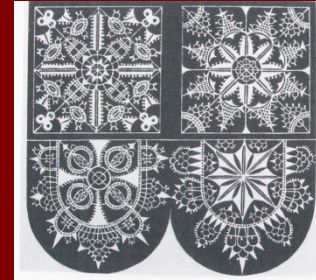
Textilní výrobky / Textile products

- 1. předtkalcovské techniky – paličkovaná krajka - II. / 1. non-loom techniques - bobbin lace – II.**

Pomůcky z Vamberecka / Tools of Vamberk, Bohemia

Historie paličkované krajky / History of bobbin lace

Krajkářství v Habsburské monarchii

1753 – Marie Terezie prohlásila krajkářství (paličkování) za svobodné povolání. Zrušila omezení ve výrobě zlatých a stříbrných krajek. /

1753 – Marie Terezie vydala patent pro podporu výroby domácího luxusního zboží, stanovila kvalitu zlatých a stříbrných krajek, omezila dovoz luxusního zboží (mimo jiné i krajek) z ciziny. /

1767 – MT povolala nizozemskou krajkářku do Prahy. Zde vyučila krajkářky tzv. bruselskou krajku a bílou i černou krajku zv. Blondy.

1788 – zákaz dovozu cizích krajek

1818 – nová vysoká cla na krajky, do popředí přechází strojní krajka

Lace in the Habsburg monarchy

1753 - Marie Terezie said lace (bobbin lace), an independent profession. Lift restrictions in the production of gold and silver lace

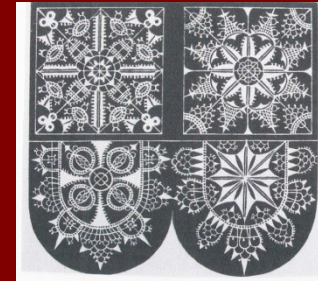
1753 - Marie Terezie issued a patent to support domestic production of luxury goods, determine the quality of gold and silver lace, limiting imports of luxury goods (among other things lace) from abroad. /

1767 - MT summoned the Dutch lace makers in Prague. There are so-called apprenticeship lace makers. Brussels lace and white and black lace vol. Blondy.

1788 - the ban on the import of foreign lace

1818 - A new high tariffs on lace, goes to the front machine lace

Historie paličkované krajky / History of bobbin lace

Krajkářství v Habsburské monarchii

František I. (1767-1835) zřídil krajkářské škol v Krušných horách – Jáchymov, Kraslice, Locket.

1806 – Vídeň, založena státní krajkářská manufaktura

1817 – manufaktura přeložen do Prahy – pracovaly zde dívky z Krušnohoří. Dívky po návratu domů založili v místě nové krajkářské školy.

Lace in the Habsburg monarchy

Francis I (1767-1835) established a school of lace in the Ore Mountains - Jáchymov, Kraslice, Locket.

1806 - Vienna based State lace manufactory

1817 - manufactory transferred to Prague - worked here girls from the Erzgebirge. The girls return home founded in the place of a new school of lace.

Historie paličkované krajky / History of bobbin lace

Polovina 19. stol. – putovní školy, zřídil Pomocný spolek v Praze (Hilfsverein in Prag, Central-Comité Gründung von Industrieschulen)

1867-1872 vedl Pomocný spolek v Praze Dílny pro výrobu vzorů (Musterwerstätten) – spolupráce s Johannem Jacobem Wechselmannem.

19th century. - itinerant schools, set up auxiliary club in Prague (Hilfsverein in Prag, Central-Comité Gründung von Industrieschulen)

1867-1872 Sub-led alliance in Prague Workshops for production patterns (Musterwerstätten) - collaboration with Johann Jacob Wechselmannem.

Historie paličkované krajky / History of bobbin lace

1879 – krajkářské školy v Rakousku podřízeny Ústřednímu krajkářskému kurzu ve Vídni (k.k. Zentral-Spitzen kurs) přejmenovanému v roce 1912 na Ústav pro ženský domácí průmysl (k.k. Anstalt für Frauen-Hausindustrie). Výuka dle vzorníků:
Autorky C. Jammig a A. Richter: Die Technik der geklöppelten Spitze. Wien 1885
Autor: J. Hrdlička: Entwürfe für moderne Spitzen. Stuttgart, nedat.

1879 - lace school in Austria subordinate to the Central krajkářskému course in Vienna (K.K. Zentral-Spitzen course) renamed in 1912 to the Institute for Women's cottage industry (K.K. Anstalt für Frauen-Hausindustrie).

Teaching sampler:

The authors Jammig C. and A. Richter: Die Technik der Spitze geklöppelten. Wien 1885
Author: J. Hrdlička: Entwürfe für moderne Spitzen. Stuttgart, not to.

Historie paličkované krajky / History of bobbin lace

- Výuka v kurzech – mimo školy, výuka organizována školami či státem.
- Počátek 20. stol. – zestátnování krajkářských škol na území R-U vedl Ústřední krajkářský kurz ve Vídni po roce 1912 pojmenovaný jako Ústav pro ženský domácí průmysl (k.k. Anstalt für Frauen-Hausindustrie).
- 1885 v Brně založen spolek Vesna – sbíral krajky, vyučoval ženské ruční práce
- NVČ 1895 = vzrostl zájem o krajku
- 1901 založena Zádruha, družstvo ku povznesení lidového průmyslu hlavně uměleckého, sídlo v Praze. Pobočky v Klenčí, Kasejovicích atd.

Teaching courses - including schools, colleges or training organized by the state.

The beginning of the 20th century. - nationalization lace schools in the R-U led Central Lace course in Vienna after 1912 named as the Institute for Women's cottage industry (K.K. Anstalt für Frauen-Hausindustrie).

1885 in Brno based association Vesna - gathered lace, taught women's handicrafts

1895 (Czechoslovakian Ethnographic Exhibition) increased interest in lace

1901 founded Zádruha, team enhancements to the popular industry mainly artistic, based in Prague. Branches in Klenčí, Kasejovice etc.

Historie paličkované krajky / History of bobbin lace

- Krajkářství v Československu – po roce 1918 přešlo 33 krajk. škol pod československou státní správu – Státní ústav školský pro domácí průmysl při ministerstvu školství v Praze. Výuka zahrnovala i tvorbu vzorů. Předlohy dodávaly umělci z pražského ústředí. Po Mnichovské dohodě připadla většina škol Německu, na českém území zůstalo 9 škol.
- 1919 – založen v Praze Státní ústav školský pro domácí průmysl – v roce 1946 přejmenován na Školský ústav umělecké výroby. V roce 1995 rozdělen na dvě části na ústav a Střední uměleckou školu textilních řemesel. V roce 1999 byl ústav zrušen a zůstala pouze škola Vyšší odborná škola textilních řemesel a Střední umělecká škola textilních řemesel.

Lace in Czechoslovakia - after 1918 passed 33 lace. schools under the Czechoslovak government - the State Department of Education for the domestic industry at the Ministry of Education in Prague. Training included the creation of designs. Template supplied by artists from the Prague headquarters. After the Munich Agreement accounted for most schools Germany on Czech territory remained 9 schools.

1919 - founded the Prague State Institute of Education for the domestic industry - in 1946 renamed the Education Institute of Art Production. In 1995, divided into two parts at the institute and Secondary Art School of Textile Crafts. In 1999 the Institute was abolished, leaving only the school Higher School of Textile Crafts and Art Secondary School of Textile Crafts.

Krajkářská centra v Čechách a na Moravě / Czech and Moravia Bobbin lace production

- Krušné hory (starý název Rudohoří)
- Český les (Hostouň, Poběžovice, Nýrsko)
- Strážov
- Vamberk
- Sedlice u Blatné
- okolí Postřekova, Domažlic, Horšovského Týna
- Morava – okolí Nového Jičína a Těšína

Regionální centra paličkované krajky / ... Bobbin lace

Krušnohoří

Barbora von Elterlein provdaná Uttmanová, rozšířila znalost paličkování v sasském Annabergu a po roce 1561 dále do Krušnohoří. Krajkářství spojeno s hornictvím – zaměstnání žen horníků.

Krajky dle vzorníku Ch. Floshevera Nová vzorová kniha paličkováných šňůr (opět zde vydán).

Místa: Jáchymov, Boží Dar, Kraslice, Vejprty. Loket.

18. století – krajky z krušnohoří obchodovány na trhu jako „neudecké“ nebo „míšeňské“.

Krajky: černé z hedvábí a lnu, blondy, chantily, torchon, guipura.

Barbara von Elterlein married Uttmanová, spread knowledge of bobbin lace in Saxon Annaberg and after 1561, further to the Ore Mountains. Lace associated with the mining industry - employment of women miners.

Lace sampler Ch. Floshevera new sample book bobbin lines (here again issued).

Places: Jáchymov, God's gift, Easter egg, Vejprty. Elbow.

18th century - from the Erzgebirge lace traded on the market as "Neudeck" or "Meissen".

Lace: black silk and linen, blond, Chantilly, torchon, guipure.

Regionální centra paličkované krajky / ... Bobbin lace

Český les

1587 - Rudolf II povolil usazení řemeslníků v obci Hostouň – vyjmenováni i krajkáři. Nevíme odkud přišli.

Krajkářství spojovalo vliv krušnohorské tradice i bavorského krajkářství.

Místa: Hostouň, Poběžovice, Nýrsko (typ torchon), Strážov.

1587 - Rudolf II allowed the establishment of craftsmen in the village Hostouň. We do not know where they came from. Lace effect linked Erzgebirge and Bavarian tradition.

Places: Hostouň, Poběžovice, Nýrsko (type torchon) Strážov.

Strážov

1725 – nejstarší záznam o paličkování, chudý zemědělský kraj,

Krajky: flanderský typ, tylová vláčka, prodej na trzích v Klatovech a v Bavorsku.

1725 - The oldest record of the bobbin, a poor agricultural region,

Lace: Flanders type, tulle train, selling to markets in Klatovy and Bavaria.

Torchon / Multi-pair lace „torchon“

Vláčková krajka / czech lace called „vláčka“

Regionální centra paličkované krajky / ... Bobbin lace

Vamberecko

1642 – vamberecké panství zakoupil císařský plukovník hrabě Kašpar Gramb s manželkou Magdalenou – naučila místní ženy paličkovat.

Místa: Vamberk a okolí, Litice a okolí

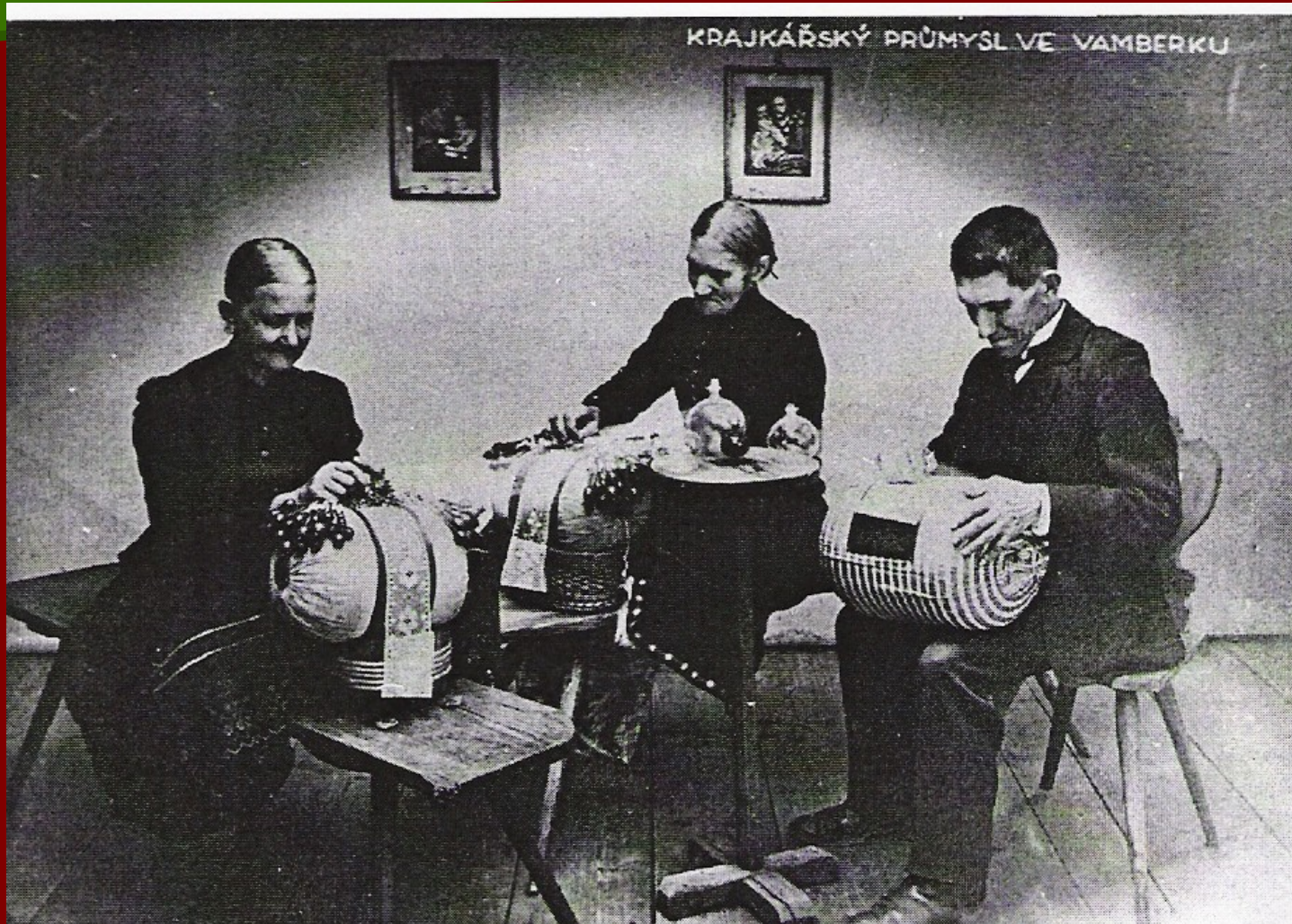
Krajka – valencienská krajka, vláčková krajka, přezné krajky

1642 - Vamberk estate bought Imperial Colonel Kašpar Gramb with wife Magdalena - taught local women making bobbin lace.

Places: Vamberk and surroundings, Litice

Lace - Lace valenciens, „vláčka“, yarn lace

Krajkářky na Vamberecku / Bobbin lace made in Vamberk

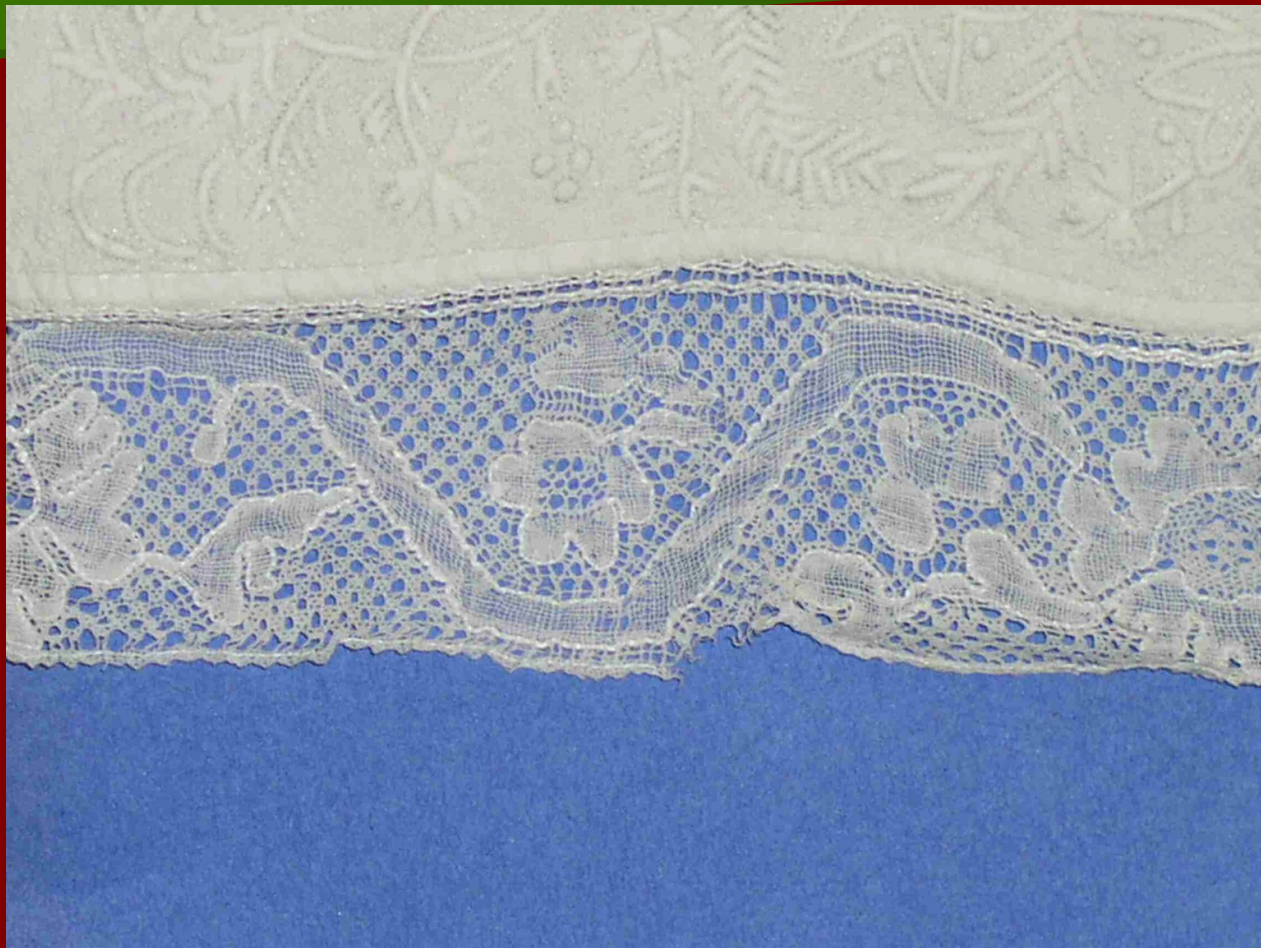

Mnohopárová krajka / Multi-pair lace

Půdice /
reseau or
ground,
mesh,
background

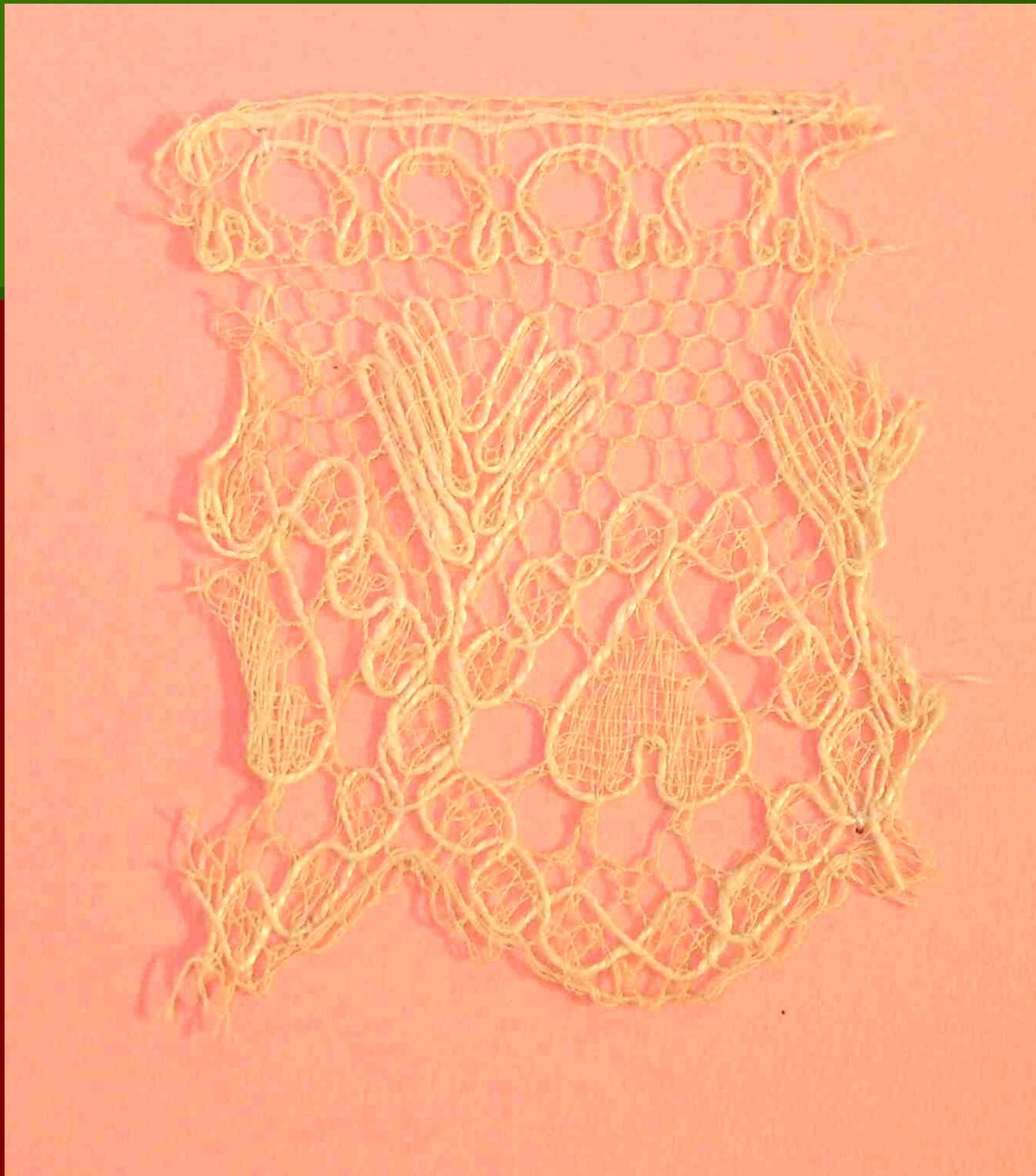

Valencienská krajka / Valenciennes lace

Valencienská krajka / Valenciennes lace

Vláčková
krajka /
czech lace
called
„vláčka“

Regionální centra paličkované krajky / ... Bobbin lace

Sedlice u Blatné

Paličkování od pol. 18. stol. – panství pod správou Ludmily Černínové.
Poslala dvě dívky do školy v Praze.

Krajky: zlaté a stříbrné tzv. sedlické krajky určené na čepce, bruselské a valencienské krajky

From half 18th century - the estate under the administration Ludmila Černínová. She sent two girls to school in Prague.

Lace: gold and silver called „Sedlická“ lace for caps, Brussels lace and valenciens lace

Kovová
krajka –
Rusko, 19.
stol.
/Metal lace,
Russia, 19th
cent.

Regionální centra paličkované krajky / ... Bobbin lace

Postřekov a Klenčí (Domažlicko)

Od 70. let 18. století, znalost rozšířil Josef Holl, přišel se do Postřekova z Pařezova (německé prostředí). V Klenčí se krajkářství naučili od krajkářek z Ronšperku (Poběžovic) – německý kraj.

Krajky: mnohapárové „proutkové“ i vláčka, přezná s červeným párem na košilky

Since the 70s of the 18th century, spread knowledge Josef Holl, he married into Postřekov from Stump (German environment). In Klenčí with lace learned from the lace of Ronsperk (Ronsperg) - German region.

Lace multipair: "proutková,, , „vláčka“, yarn lace with a red pair

Regionální centra paličkované krajky / ... Bobbin lace

Kunvald u Nového Jičína / Kunvald near Nový Jičín

1804-1820 vedla hraběnka Truchses-Zeilová školu - pro povznesení krajkářství a vyšivačství,
1804-1820 led Countess Truchses-Zeilová school - for the edification of lace and needlework

Vedryně a Bystřice (Těšínsko / around Těšín)

Krajkářství podle polských vzorů (město Ustroň), tzv. ustroňské krajky z hrubších nití z bavlny nebo lnu, motivy s velkými květy,

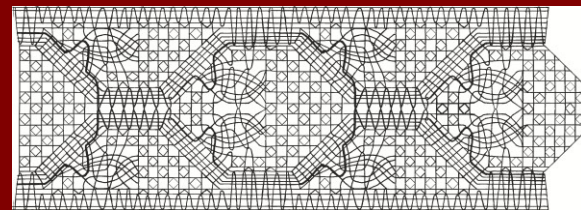
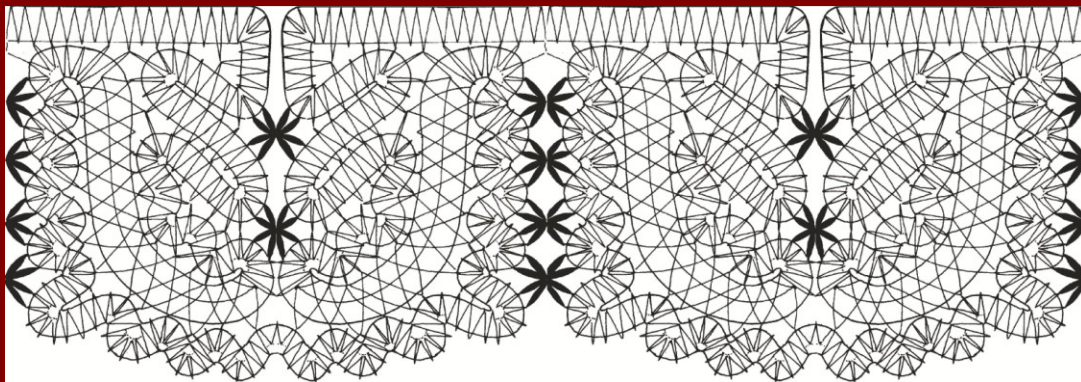
Po polovině 19. stol. krajky (koronky) také háčkované, síťované i pletené, vyšívané na tylu tzv. grunšpicové (oblíbené po 1. sv. válce)

Lace designs by Polish (city Ustroń), called Ustrońska lace, from coarser yarns of cotton or linen, motifs with large flowers, after the mid-19th century lace (Koronki) also crocheted, knitted and embroidered caled „grunšpicová“ (favorite after First World War)

Vláčková krajka na rukávu
mužské košile - Slovácko / Lace
caled „vláčka“ on sleeve, region
Slovácko

Valencienská krajka na dýnkovém
čepci - Čechy/ Valenciennes lace on
stiff cap, eastern Bohemia

Pásková krajka s půdicí na zástěře, Kyjov /
Taped lace on the apron, Kyjov

Mnohopárová krajka „na grumle“ na šatce/ Multipair
lace „na grumle“, on
womens scarfs

Paličkované krajky na Slovensku / Bobbin lace from Slovakia

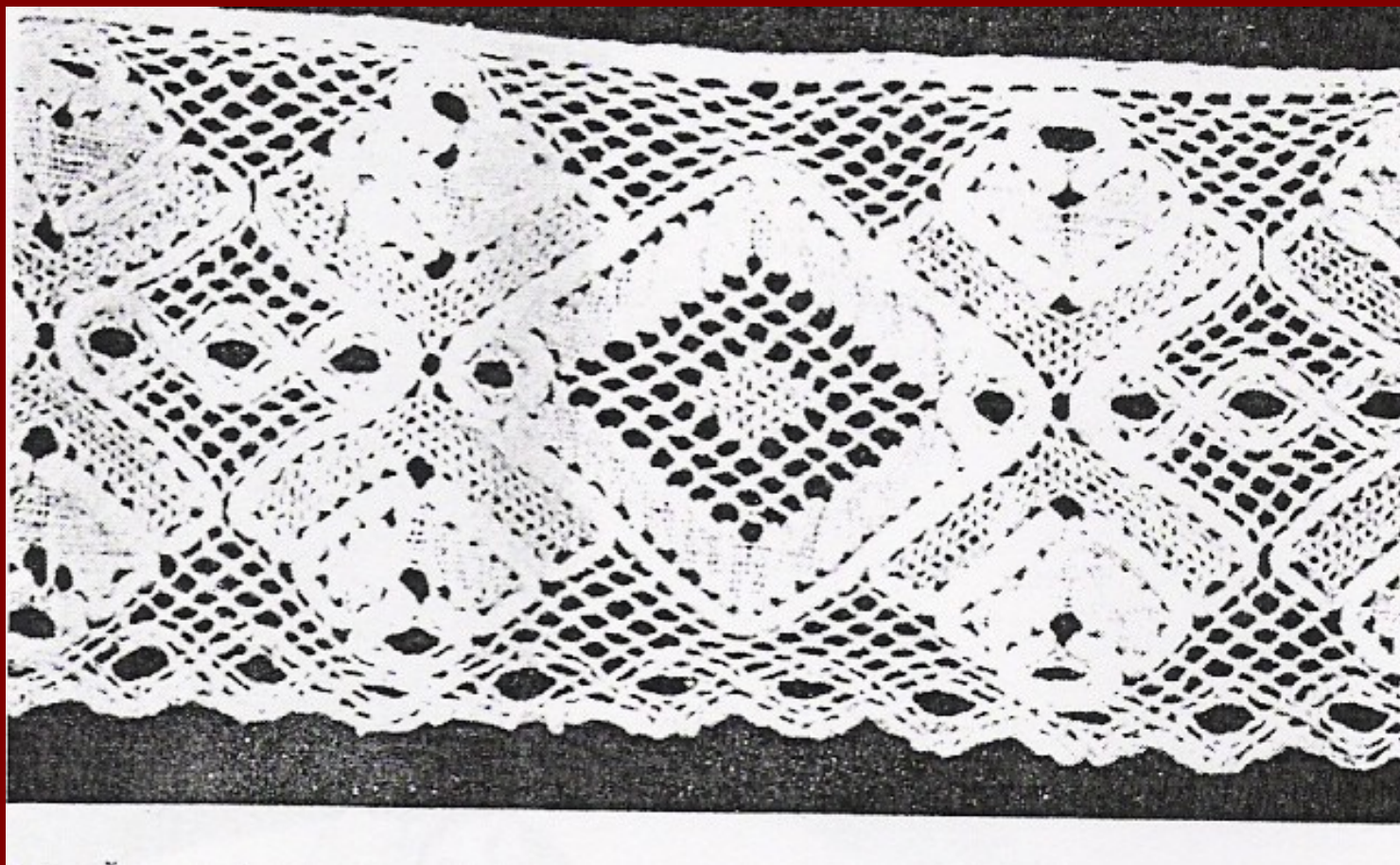
Krajky ze Středního Slovenska / Lace from Middle Slovakia

Slovenské banické krajky –
Starohorské / mining lace from district
Staré Hory

Slovenské banické krajky –
Špaňodolinske / mining lace from
district Špania dolina

Krajky ze Středního Slovenska / Lace from Middle Slovakia

Rolnické krajky

Slovenské roľnicke krajky – Hontianské krajky / farmer lace – around city Krupina

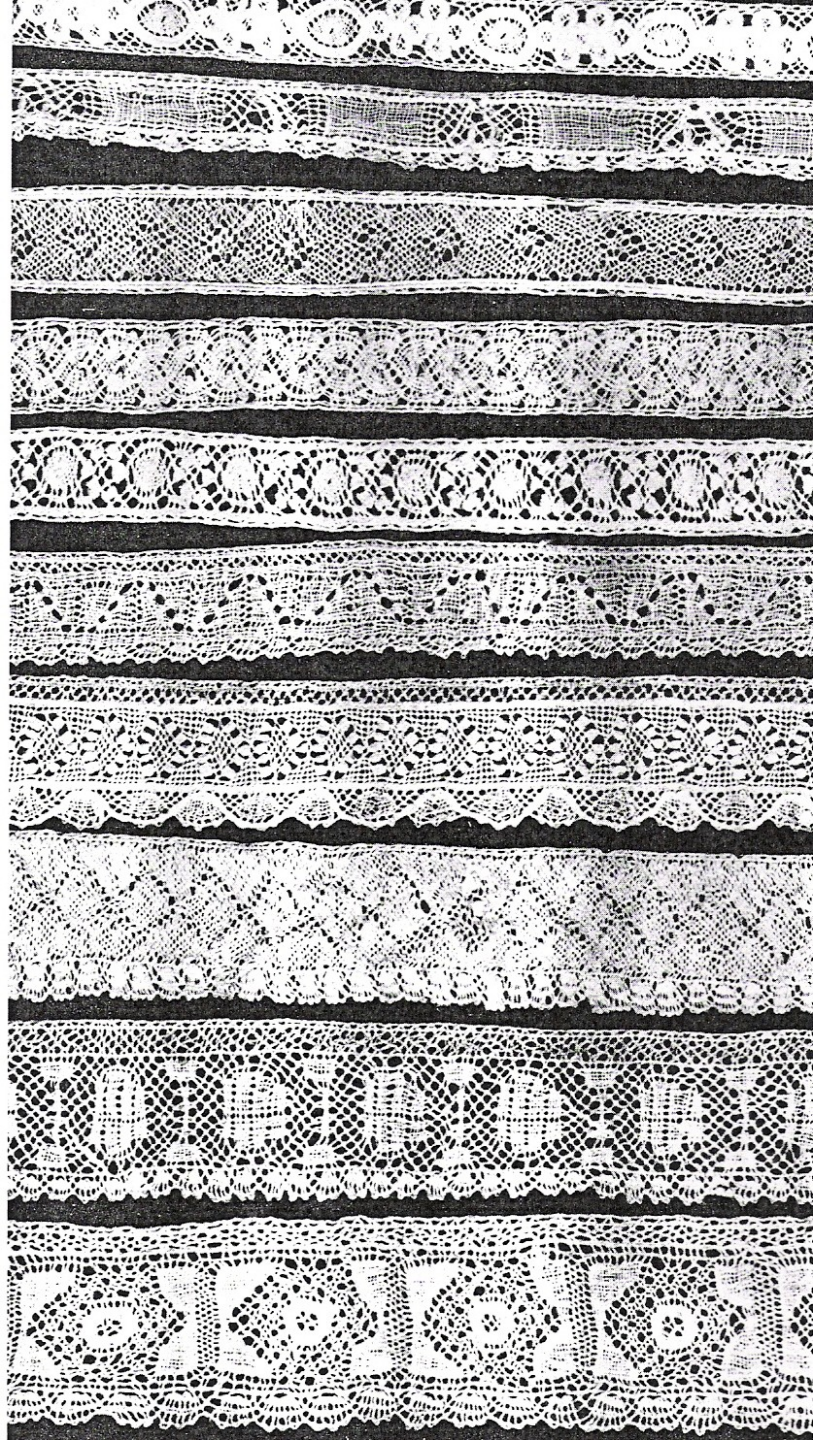

Slovenské
rolnické
krajky –
liptovské /
farmer
lace from
district
Liptov

Západoslovenské krajky / Lace from West Slovakia

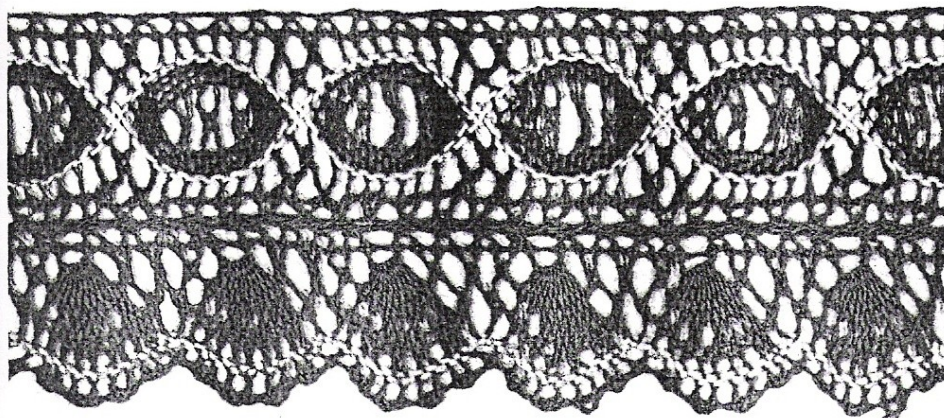
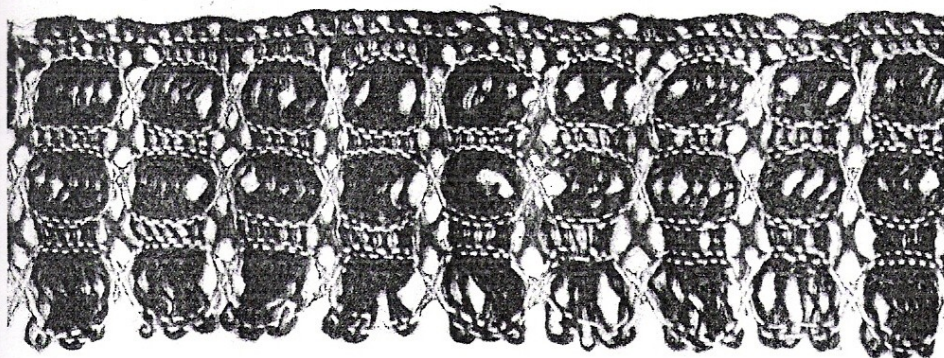
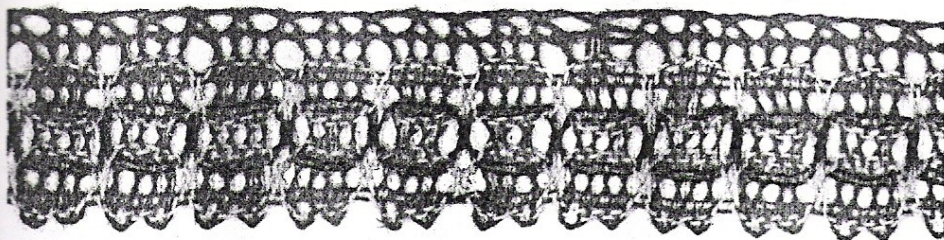
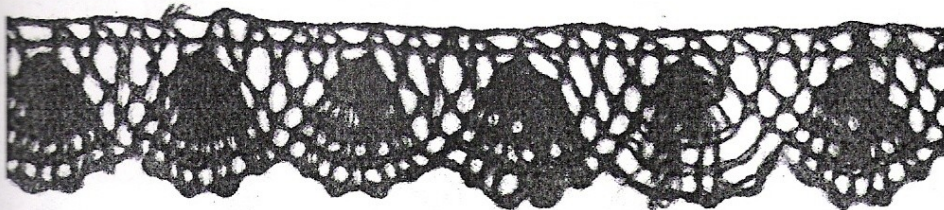
Novomestské
krajky / Lace
from district
Nové Město
nad Váhom

Hlbocké krajky / Lace from district Hlboča

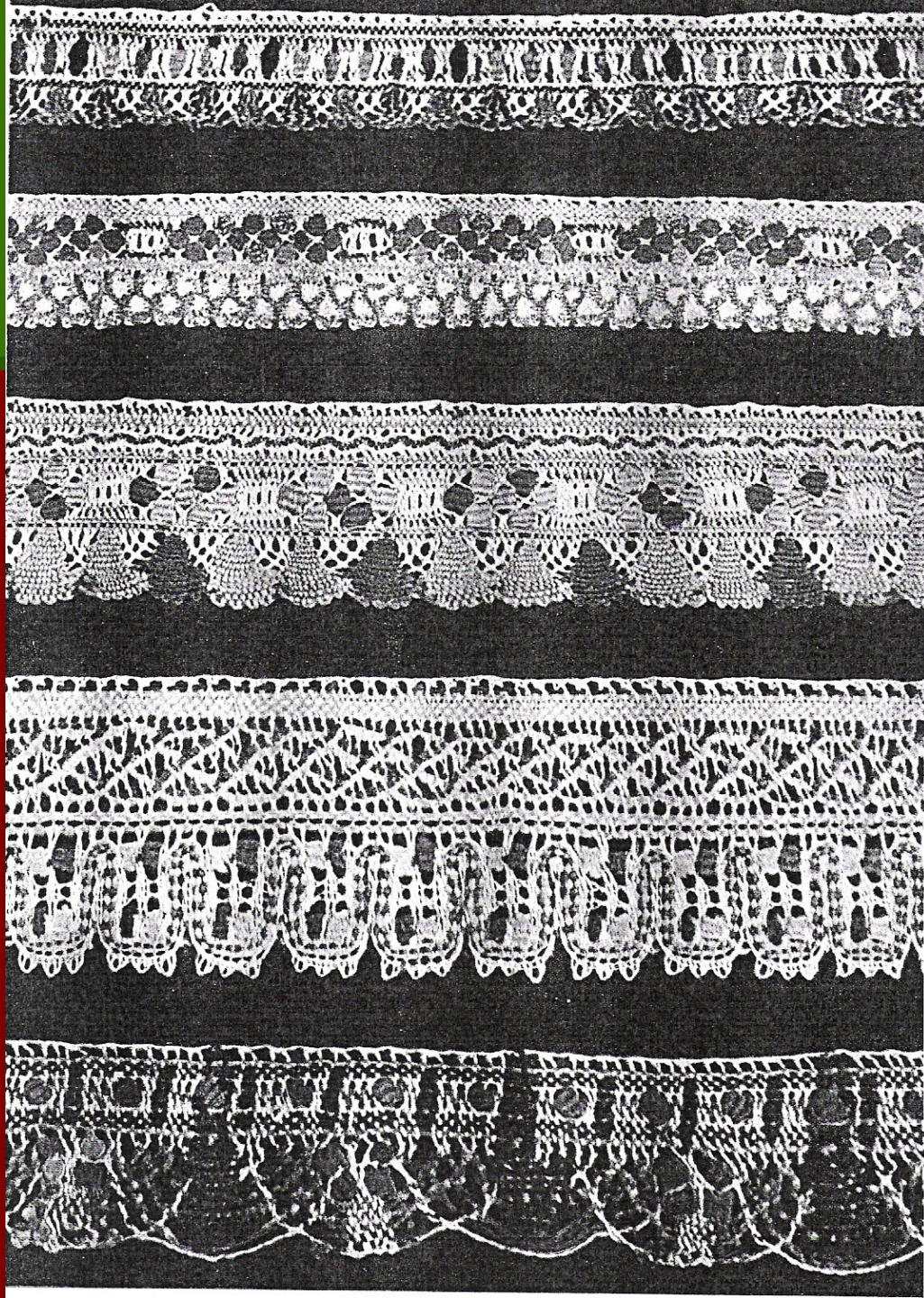

Piešťanské krajky / Lace from district Piešťany

Seredské
krajky / Lace
from district
Sered'

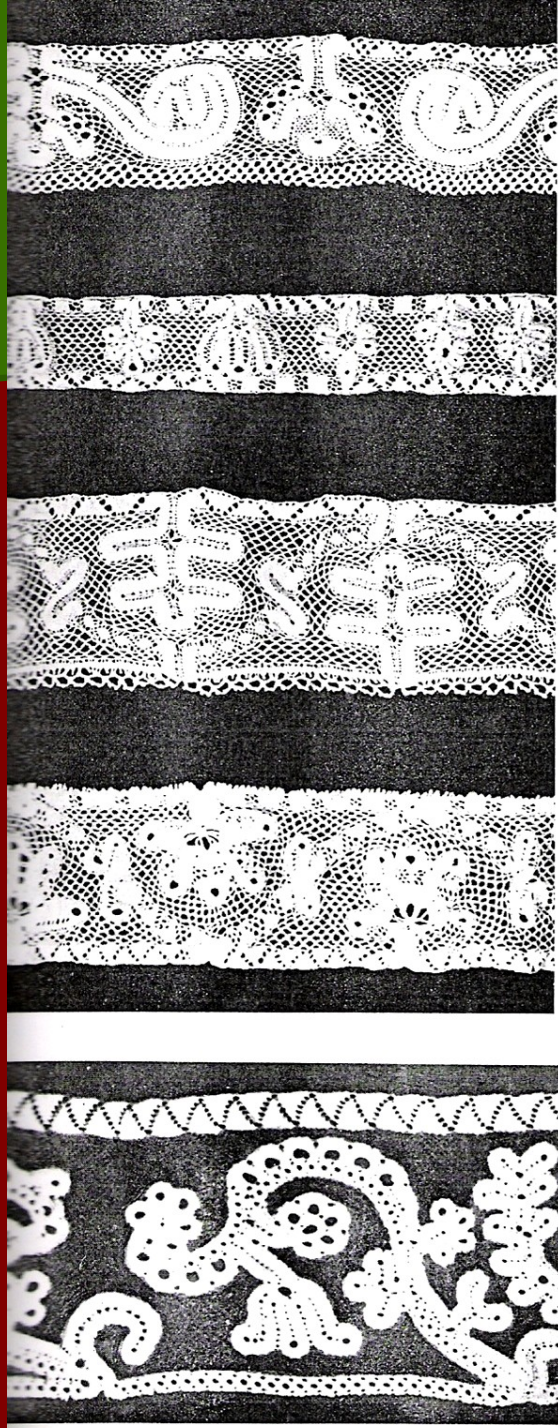
Šopornianské
krajky / Lace
from Šoporňa

Slovenskogrobské krajky / Lace from district Slovenský Grob

Krajky z Východného Slovenska / Lace from Eastern Slovakia

Gemerská
krajka / Lace
from district
Gemer

Spišská krajka / Spiš Lace from district Levoča

Šarišské krajky – od Solné Bani / Šariš Lace from district Solná Baňa

Nashledanou ! /
See you next week !